

בית-הספר החיכון
ליד האוניברסיטה העברית
ירושלים

ד' אייר תשכ"ו
24.4.66

תכנית טקס הזכרון לחללי מלחמת העצמאות

1. הדלקת לפיד הזכרון.
2. נגינה.
3. יזכור.
4. אמא / צבי גובר ז"ל.
5. סקהלה.
6. הצבי ישראל / שמואל ב', א'.
7. זוהר גבורתם יעמוד לעד / ד. בן-גוריון.
8. מגש הכסף / נ. אלתרמן.
9. נגינה.
10. החקווה.

א. י י כ ו ר

היום יעלה עם ישראל ברטס קודש ובגאון
את זכר בניו ובנותיו השתוריים והאמיצים
אשר חרפו נפשם על שחרור המולדת
ומחו מות גבורים במלחמת ישראל
ואשר באמדה חיהם הצעירים
הנחילו לנו את חרותנו
וצוו לנו את החיים.

גבורי ישראל
משאת נפשכם, אשר למענה נלחמתם - הוגשמה,
קמה מדינת ישראל
קרבתכם נרצה.

היום יזכור כל בית ישראל את בניו הנאמנים...
עליהם יחונך הדור הצעיר, ודברי פעולתם,
בחייהם ובמותם, יזהירו לדורות הבאים כזוהר הרקיע,
ורוחם, רוח גבורה, תנחה את הנוער בדרכו להפרכת
המולדת ולהגנתה.

הורי הגבורים, ואחן אמהות ישראל, סמל האהבה, הסוהר
והנאמנות! מה גדולה האבדה שאבדה לכם.
כשיבואו הדורות הבאים לכתוב את כתב-היהם של הגאולה
המופלאה, יירשמו גם בניכם ובנותיכם הגבורים והגבורות,
וגם אחם, האמהות והאבות, שגידלתם בנים כאלה לגבורה
ולכבוד, אתם תחיו אתם לנצח!

ו א ל ה ש ז ו ת

חלמידי בית-הספר התיכון בירושלים
אשר נחלצו לעזרת העם במלחמת השחרור ולאחריה
נקנפול גבורים נפלו

אֲוִסִּיָּה מָרִים	עיון-גב	כֶּהֱן בִּלְפֹר	כביש ירושלים
אֲוִרְבֶּנֶךְ יִצְחָק	זרעון	כֶּהֱן מֵאִיר	חיפה
אֲבִיגַיִל חַיִּים	הדרך לעציון	פֶּז יוֹרֵם	כנרת
אֲרִיֶּבֶנִי אֲרִיָּה	תאונת מטוס	לֹרֶךְ רוֹחַ	במילוי תפקידה
אֲשֶׁל צְפֹנָה	שיירה להר-הצופים	לְכָנוֹן גִּדְעוֹן	תאונת מטוס
בֶּן-יִשְׂרָאֵל עוֹדֵד	אסדוד	מִלְבָּסְקִי שְׁלוֹם	כפר עציון
בֶּן-עֶסֶר יַעֲקֹב	הדרך לעציון	מִרְגָּלִית יוֹסֵף	ירושלים
בִּגְמָן שְׁלֵמָה	צפת	נֶלְקָן יִשְׂרָאֵל	נגב
בִּרְשָׁקִין גִּדְעוֹן	מלחה	פֶּרְחוֹדֶנִיק בִּצְלָאֵל	חיפה
הַיִּמָּן בְּנִימִין	ניר יצחק	פֶּרִידְמָן נֶעֱמָן	במילוי תפקידו
הַיִּנְשֶׁפֶלֶד עוֹרָא	נגב	פֶּפֶרְמָן עִירֹן	במילוי תפקידו
הַמֵּאִירִי בְּנִימִין	דואימה	צֶהֱרֵן דָּן	סיני
וַיִּיט יִצְחָק	ירושלים	קֶשֶׁנִּיר טוֹכִיָּה	הדרך לעציון
וַנְּטִיק אֲמִנוֹן	דרום	קֶאֱרֶמָן שְׁמוּאֵל	גבע
זִילְפֶּרְמָן רֶפָאֵל	הקסטל	קֶמֶפִּינְטְקִי שְׁמִשׁוֹן	הקסטל
זִלְצָר רַחֵל	ירושלים	רִיִּיךְ דָּנִיֵּאל	הדרך לעציון
חֲבִיב אֲבִשְׁלוֹם	עכו	שֶׁרֶן יוֹאֵל	ירושלים
חִיוֹן יְהוּדָה	ירושלים	שְׁפִנִּיר מִיכָאֵל	הקסטל
יֹאֵלִם נֶעֱמִי	ירושלים		
יַעֲקֹבִי מִיכָאֵל	צפת		

ב. א מ א / צבי גובר

לך אמי - לכולכן, אמהות
אשר בניכן נפלו במערכה.

"כמה בנים לך, אס?"
"רבים, ילדי. לא אוכל מנותם. אף שמו של כל אחד בהם לא ידעתי.
אך אהבתים כולם בכל לבב."
"איככה?"

"כולכם - אשר לב צעיר וחם לכם, עין חדה ולוהטת, נשמה סעורה ושער
פרוע. בני שלי אתם. על כולכם יחד לבני בחשכת לילות אפלים, חורשי-מזימות
והרי טכנה, וחפילה שלומכם תועד על שפתי."

"לא זאת אשאל. בנים כמה לך, אשר אותם הריה ביסורים?"

"אחד, חביבי. רק על אחד בלבד כאבתי, ואלו."
"ואיהו עתה?"

"במערכה הנהו. יחד עם כל הבנים שהלכו לסמך צפירת האזעקה?"

"כלום היה עם לבך לעכבו?"

"הוא אף לא שאלני. ואולם אני חיבקתי כאלו עודנו חינוקי הקטן,

ואבך מגאווה, מטמחה ומכאב."

"והאם יבוא לפרקים לבקרך, אמא?"

"אכן, הוא בא לעתים להפיג כאב געגועי, להצהיל יגון-בדידותי. בלאס
יבוא עם ערב, וחורש יפתח את הדלת ובדממה ייכנס. יגעים פניו מלילות
ללא שנת על המשמר, ומוסחרי זיעה מאובקת, ליכלוך וזוהמה בכגדיו, על
כתפו הצעירה עקת הרמילו ורובהו, ושמש-החדווה בעיניו. - 'אמא! -
אומר הוא, ואני צוחקת בחור דמעותי. חפצה אני להתנפל על צווארו, לנשק
את פניו המאובקים, את עיניו, את רכבי-כגדיו, אך הוא אינו מניחני
לעשות כן. עומד הוא כנגדי חסון וגבוה, בלוריתו פרועה, חלחל פותח
ומיוזע דבק אל מצחו, והוא מחייך, ואני מגיעה בקומתי אך עד לחזהו
בלבד! - ומדוע לא חשב ילדי? הן עיפת כה! פרוק נא את עומס הרובה
והתרמיל, ושב קמעה, בני, שב עם אמא. הנה רצה אני להכין לך ארוחת ערב.
יקירי, הן לא יקשה לי דבר לעשותו למענך! אנא בקשני!...'... 'הו, אין
צורך במאומה. אך לשעה קלה, לראותך, באח, אמא, ועתה עלי ללכת!...',
לא! אל תלך! הנני ועסיחי דבר למענך, ולו קטן טכסניס! הנה קח זאת:
בטנים קלויים הם, ואני ידעתי כי תאהבם, קח!...'... אך הוא חופז ללכת,
ונעלם. ולא נותרנו אלא אני ויגון יחמותי הנכפלת?"

"היבוא לעתים חכופות?"

"יש והוא בא מדי ערב לרגע קטן להאיר מחסכי בחיוכו ואחר ישוב וימוג.
ואולם יש ימים יגפפו, ואני לא אראה אור פניו, ולבי נקרע מחרדה
וגעגועים."

"אתמה, איך יבוא אליך מדי ערב, והוא כה רחוק! ואולם מחי היה פה
לאחרונה?"

"אחמול. אך אמס. ניצב לידי ויצחק להגיגי-חרדתי-וגעגועי שהחבלסו
על שפתי. אל תדאגי יחר על המידה, אמא, זה לא כריא! כה אמר, ובפנותו
ללכת אצתי בעקבותיו ואחחנן: הנני איפוא לנשקך! רק לנשקך בלבד! בני!
אך הוא נחפז וכחמיד נעלם?"

"ומדוע זה לא נתנך לנשקו?"

"לא אדע. אף פעם לא יחנני. הוי לו לנשקו, לנשקו פעם אחת ולו גם
לגווע בנשיקה! אך הוא לא יניחני גם לגעת בו, מאז - - -"

"ומדוע זה נאלמה, אמא? מאימתי?..."

"מאז - מאז נפל בקרב - - -"

ג. הצבאי ישראל (סמואל ב', א')

הצבאי ישראל על כמותיך חלל איך נפלו גבורים
על-הגידו-בגה אל תבטרו בחוצות אסקלון בן-הסמחנה
בנות פלסתיים בן-העלוזה בנות העולים.
הרי בגלכע אל-סל ואל-מטר עליכם וסדי חרומות
כי שם נגעל מגן גבורים מגן שאל בלי משיח בשמן.
מדם חללים מחלב גבורים קסת יהונתן לא נסוג אחור
וחרב שאל לא חטוב ריקס.
שאל ויהונתן הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו
מנשרים קלו מאריות גברו.
בנות ישראל אל-שאל בכינה המלכסכם שני עם-עדנים
המעלה עדי זהב על לבושכן.
איך נפלו גבורים בחור המלחמה יהונתן על כמותיך חלל.
צר-לי עליך אחי יהונתן נעמת לי מאוד נפלאתה אהבתך לי
מאהבת נשים.
איך נפלו גבורים ויאבדו כלי מלחמה.

ד. מגש הכסף / נ. אלתרמן

"אין מדינה נחנת לעם על מגש של כסף"
חיים וייצמן

עיפים עד כלי קץ, נזירים ממרגוע,
ונושפים סללי נעורים עבריים -
דם חסנים יגשו,
ועמדו לבלי נוע.
ואין אות אם חיים הם או אם ירונים

...והארץ חשקט. עין שמים אורמת
העמם לאטה
על גבולות עשנים.
ואמה העמד - קרועת לב אך נושמת...
לקבל את הנס
החד אין שני...

היא לטקס חכון. היא חקום למול סחר
ועמדה, טרם-יום, עוטה חג ואימה.
- אז מנגד יצאו
נערה ונער
ואם-אם יצעדו הם אל מול האמה.

אז חטאל האמה, שטופת דמע-וקסס.
ואמרה: מי אחס? והשנים, שוטקים.
יענו לה: אנחנו מגש הכסף
שעליו לך נחנה מדינת-היהודים.

כך יאמרו. ונפלו לרגלה עוטהי-צל.
והארץ יספו בחולדות ישראל.

לובשי חל וחגור, וכבדי געלים,
בנחית יעלו הם
הלוך והחרס.
לא החליפו בגדם, לא סחו עוד במים
את עקבות יום-הפרך וליל קו-האט.

ה. זוהר גבורתם יעמוד לעד.../ד. בן-גוריון

איני יודע בחולדות עמנו סיאי-גבורה וחפארת-אדם ניסאים מאלה
שנתגלו בחייהם ובמותם של הזמירים והדנים והגורים וחבוריהם
המרוכים בבקעת הירדן, בעמק יזרעאל, ברמות הגליל, בערבות הנגב,
בהרי ירושלים, בחיפה ובחל-אביב. פרקי חייהם הקצרים והמפליאים
בעבודה, בלימוד, במחקרים ובקרבות - כאילו נחצבו באגדת-פלאים,
בדמיון חוזים ומסוררים מני קדם, וקשה להאמין שכל אלה ילדי
מציאות חיה וקרובה וסכאן על ידנו, בחוכנו, בימינו - חיו,
הסתובבו, פעלו והעפילו עד מרו. פיסגת הגבורה של אדם עלי
אדמות - הבנים והבנות היקרים שהכרנו אותם מראשית ילדותם.

סמויים מעין זר, ואולי נסתרים גם מעצמם, היו חבויים בכפירי
ישראל אלה גנזי-חוס ויפעה, גבורה ואהבה, רוך ועוז, ואולי
רק לאימהות נגלה שמץ מנהם. ובבוא הרגע הגדול, המר והמכריע -
דרכו הנערים עוז, ומעל עקידת-המולדת ניגר דמם הסהור,
וחייהם הפורחים נגדעו באיבם, וכבה ויו עלומיהם - למען
קוממיות ישראל...

אפס זוהר גבורתם יעמוד לעד, וחפארת חייהם המקוצרים תבהיק
לדורות הכאים.